G. Kokalj Ferdinand
Tržič

Poštnina plačana v gotovini. IZHAJA VSAKO SOBOTO. Posamezna številka Din 1·50

TRIGLAV

Uredništvo in upravništvo tednika „Triglav“ Kranj. — Telefon uredništva št. 8. — Naročnina 40 Din za celo leto, 20 Din polletno in 10 Din četrtletno. Za inozemstvo 50 Din. Račun podružnice poštne hranilnice v Ljubljani, št. 16.383.

Leto I. Kranj, dne 14. oktobra 1933. Štev. 16.

Narodnost in domoljubje.

Trde, da sta narodnost (nacionalizem) in domoljublje (patriotizem) dva različna pojma, ki si nista prav v ničemur slična. Patriotizem lahko izgubiš, ga lahko znova pridobiš, narodnosti pa nikdar več ne pridobiš, če si jo kdaj izgubil. Očetnjava (patria) je zemlja naših dedov, ki smo jo vedno ljubili, če tudi smo bili celo tisočletje v tujem robstvu. Očetnjava je zemlja naših Primorcev in Koroščev, ki jo ljubijo prav s tisto vnemo, kakor mi Jugoslovani svojo. Njih patriotizem se ni prav nič omajal, če tudi mu gospoduje tuj vladar. Če bi jim ta ljubezen preminula, bi propadla tudi narodnost, ki bi bila na veke uničena in narod bi izginil s površja. Iz tega sledi, da je nujno potrebno, da spravljamo v sklad narodnost in domoljublje, in stvorimo organično celoto, nedeljivo.

Pred časom je izhajal „Rimski Katolik“, ki je zastopal mnenje, da je nacionalizem „greh“. Ne vemo, kakšno stališče bi zavzemal današnje dni, ko se je preko sveta razlila ideja nacionalizma, ki stremi za tem, da narodu ohrani njegovo zasebno svojino, vero njegovih pradedov in da ga reši pogubnih posledic brezverskega komunizma.

Današnji nacionalizem je dvojen, opravičen in neopravičen. V nacionalnem oziru so opravičene naše težnje, ker stremimo za tem, da okrepimo svoj narod in rešimo robstva naše brate v Italiji in Avstriji. Ni pa opravičen oni nacionalizem, ki je vzel za cilj svojih borb podjarmljenje naših pokrajin, češ, da je bila to nekoč njegova zemlja. Rimska in germanska država sta rastli na račun tujih narodov, po tuji zemlji, zato se neopravičeno vsiljujeta v naše ozemlje. Njih nacionalizem je zgrešen.

Čudimo se, da verske oblasti podpirajo in zagovarjajo raznarodovalno delo, ki upropašča jezike, vstvarjane po božji volji.

Pristaši bivše SLS se vznemirjajo, ker se dandanes toliko razpravlja o nacionalizmu in vse delovanje utemeljuje na narodnih temeljih. Smo se li mi kdaj čudili, da so oni vse javno življenje presojali po verskih načelih, če tudi smo vsi člani iste vere? Da je in ostane naša vera močna, se morajo verski nauki dan za dnem, leto za letom obnavljati, poživljati, utrjevati. V skupnih molitvah se podžiga versko mišljenje.

Prav iz istih vzrokov je nujno potrebno, da se z vsakovrstnimi manifestacijami utrjuje narodna in državljanska zavest, ki je pri mnogih zelo rahla, ali pa sploh še ni vzklila.

Vera ne sme biti samo na jeziku, prav tako ne nacionalizem. Dokler ne prodreta v dušo in srce, nista vstvarila pravega vernika, ne državljana.

Kakor se vera sme razširjati med nekatoličani, z isto pravico smemo združevati ljudstvo k organizacijam, ki imajo strogo nacionalni značaj.

Pred nami so volitve občinskih odborov. JNS je osnovala svoje liste in pritegnila vanje tudi kandidate, ki ne pripadajo njeni stranki. Prav tako. V odborih naj se medsebojno krepita in izmenjavata verska in nacionalna zavest. Dajte Bogu, kar je božjega, kralju, kar je kraljevega!

Srb je imel svojo lastno državo, ki pa mu je propadla vsled slepih strasti posameznih plemenskih voditeljev. Preizkusil je dobe najstrašnejšega robstva, ki je iz njega šel v boj za zlato svobodo vsega jugoslovenskega naroda. Žrtvoval je svoje ime, da se med nami okrepi državljanska skupnost in zavest.

Njegov nacionalizem je naraven, ker izhaja iz globoko vkoreninjenega patriotizma, med nami Slovenci pa je poleg nacionalizma treba vznetiti zavest skupnega državljanstva, ker nas tujina pozna le kot Jugoslavijo. V najmanjših edinicah bomo osnovali naš neločljivi jugoslovenski patriotizem. Le v slogi je moč, naš obstoj!

Zato v boj za jugoslovenske narodne kandidatne liste!

J. L.

Kranj - trdnjava jugoslovenske državne misli.

V 24. urah bodo volilci našega mesta javno in glasno potrdili, da s svojo jugoslovensko državno zavednostjo prednjačijo občinam kranjskega sreza, ter ostro obsodili one, ki so se drznili sejati razdor med zavedno nacionalno in napredno kranjsko meščanstvo in ki si pripisujejo dvomljivo zaslugo, da hočejo pomagati pristašem bivše — pravzaprav pa na skrivnem še obstoječe — slovenske ljudske stranke do besede v našem mestu.

Pristaši in prijatelji jugoslovenske nacionalne stranke so imeli dovolj prilike na številnih javnih zborovanjih slišati jasne, odločne in odkritosrčne besede nosilca strankine liste g. župana Cirila Pirca ter naših strankinih funkcijonarjev. Naš boj za častno zmago pri nedeljskih volitvah se vrši javno in v znamenju resnice. Kako vse drugačen je v nasprotju s tem postopek pristašev kandidatne liste dr. Šemrova, ki si doslej niso upali prirediti niti enega javnega zborovanja, ampak se skrivajo po skladiščih in zasebnih lokalih, pri tem pa se zavarujejo z osebnimi vabili zoper nevarnost, da bi jim mogli mi z lahkoto ovreči njihovim lahkovernim poslušalcem namenjene „farbarije“. Ti gospodje se morajo silno bati resnice in zato tudi takrat našim pristašem, ki se jim je posrečilo udeležiti se dveh njihovih zaupnih sestankov, niso upali dati besede, ki bi razkrila njihove izmišljotine in nakane. Kdor je mož, se ne boji odkrite besede svojega nasprotnika, kdor je pa še celo demokrat pa mora pravično upoštevati tudi besede in nasvete vsakogar. Ljudje, ki niso dovolj možati in ki hočejo absolutno komando v nasprotju z demokratičnim duhom današnje dobe, pa prav gotovo ne spadajo za odborniško mizo naše občine.

Med tem je glavni odbor Jugoslovenske nacionalne stranke v Beogradu tudi storil konec od nasprotnikov razširjenim neresničnim trditvam, da je tudi kandidatna lista g. dr. Šemrova Jugoslovensko nacionalna, to je strankina, s tem, da je javno proglasil kot edino službeno strankino in s tem edino nacionalno listo ono g. župana Pirca Cirila. Pristašem in prijateljem Jugoslovenske nacionalne stranke torej odločitev ne bo težka. Na tem ne izpremeni ničesar letak, ki ga širijo nasprotniki po mestu in ki vsebuje brzojavko v strankini disciplinarni preiskavi se nahajajočega g. Focka, da je predsednik vlade priznal listo g. dr. Šemrova kot enakopravno. Po zakonu o občinah so enakopravne sploh vse kandidatne liste, ki so potrjene od sodišča. Glavni odbor Jugoslovenske nacionalne stranke v Beogradu pod predsedstvom g. Nikola Uzunovića, ministrskega predsednika v pok. pa je daleč od tega, da bi priznal listo g. dr. Šemrova, ki so jo z največjim naporom večinsko podprli pristaši bivše SLS, kot Jugoslovensko nacionalno in strankino. G. dr. Šemrov je kot član stranke radi težkega kršenja strankine discipline in ugleda v disciplinarni preiskavi in nima nobene legitimacije govoriti v imenu Jugoslovenske nacionalne stranke. Njegova lista je ravnotako enakopravna kot ona g. Antona Umnika iz Šenčurja, za katero se pač ne more ogrevati noben pristaš državnega in narodnega edinstva.

Omahljivci in oni volilci, ki se jim obljubljajo darila ali celo službe, pa naj postavijo na tehtnico štiridesetletno delo g. župana Cirila Pirca in delo g. dr. Šemrova za blagor kranjske mestne občine. Takoj bodo na jasnem, da je skodelica zaslužnih del g. župana Pirca zvrhano polna, da pa na drugi strani skoči prazna skodelica g. dr. Šemrova prav tako visoko in še višje, kot so na shodu v hotelu „Jelen“ dvignili njega — zaenkrat še starešino kranjske sokolske župe — na svoja ramena „dični“ bivši „Orli“.

Na kratko hočemo našteti le najglavnejše zasluge g. župana Pirca za mesto Kranj, od katerih spadajo mnoge v dobo, ko nosilec nasprotne liste Kranja še videl ni. Dela splošno priljubljenega in zaslužnega župana Cirila Pirca so: vodovod za Kranj in okolico, priključitev Gorenje Save in ozemlja na desnem bregu Save z železniško postajo k mestu, industrijalizacija, Tekstilna šola, poprava občinskih cest, kanalizacija, bodoče javno kopališče in še nešteto drugih — po ogromni večini izključna njegova zasluga — ki so tako vidna in trajna, da jih nihče ne more niti utajiti, niti pregledati. Da ima naša mestna občina 1,500.000 Din prihrankov in menda najnižje občinske doklade v celi državi, je zopet le posledica nesebičnosti in požrtvovalnosti g. župana Pirca, ki že 13. leto vrši povsem brezplačno, da celo s težkimi materijelnimi žrtvami od ogromne večine kranjskih volilcev mu zaupane posle. Da bi prejemal le tako plačo kot nekateri njegovi tovariši, do katere bi bil povsem upravičen, bi se ti prihranki zmanjšali najmanj za dobri dve tretjini in sedanje nizke občinske doklade bi ne zadostovale. Po tem se pa še najdejo lažnjivi agitatorji, ki širijo po mestu vest, da mora prejemati g. župan Pirc mesečno plačo vsaj 5500 Din. Laž pa ima kratke noge in treba je le odpreti knjige mestnega računovodstva! Sramota za tako ogabno agitacijo je obenem sramota onih, ki jo podpirajo in ji verjamejo.

Kandidatna lista g. župana Cirila Pirca je produkt želja in zahtev vseh stanov našega mesta, dočim je lista g. dr. Šemrova nastala med 4 stenami brez stika z volilci in stanovskimi skupinami, torej po diktatu par gospodov, ki si v svoji mogočnosti domišljajo, da so edini usposobljeni voditi občinsko gospodarstvo v Kranju, s svojo absolutno komando.

Zavedni, nacionalni volilci, odločno odklonite vsiljeno kapitalistično-klerikalno listo in glasujte v nedeljo vsi **za edino kandidatno listo Jugoslovenske nacionalne stranke pod vodstvom g. župana Cirila Pirca,** katero bodo volili vsi oni, ki hočejo doprinesti svoj delež k častni zmagi te liste! Z listo prijatelja „dičnih Orlov“ g. dr Šemrova pa v koš med staro šaro, katera ne sme nikdar več na dan in ki nas sme le v mestnem arhivu spominjati, da je mesto Kranj zadnjič in enkrat za vselej obračunalo z vsemi nasprotniki Jugoslovenske nacionalne stranke in s tem z nasprotniki njenega programa državnega in narodnega edinstva.

Kranj ostane, kar je vedno bil, trdnjava državne in nacionalne misli pod vodstvom ustvaritelja napredne in nacionalne fronte g. župana Cirila Pirca.

Volilni boj v Tržiču.

Tržič, 11. okt. 1933.

Za nedeljske volitve vlada prav tako kakor po vsej dravski banovini tudi v Tržiču izredno veliko zanimanje. To zanimanje je stopnjevano že naravnost na srdito borbo, kakoršne ne pomnimo niti v najbolj razburkanih časih političnega življenja. Vloženi sta dve listi. Krajevna organizacija JNS je vložila svojo oficijelno listo, katere nosilec je sedanji župan g. Franc Globočnik, njegov namestnik pa dolgoletni podžupan in banski svetnik g. Snoj Hinko, povsodi priznan strokovnjak in gospodar. Levo krilo socialistov in pa pristaši bivše SLS pa so vložili drugo listo, katere nosilec je usnjarski delovodja g. Majeršič Ivan, njegov namestnik pa g. Padar Franc, predilniški delavec v Tržiču. Kakor smo dejali uvodoma se bije v Tržiču izredno hud volilni boj. — Nosilec klerikalne liste se je javno pred predstavnikom oblasti izrazil, da pomenijo sedanje volitve v občine za klerikalce plebiscit v smislu, kakršnega je naše napredno časopisje že večkrat razložilo. Iz te javne izjave sledi, da napenjajo pristaši bivše SLS vse mogoče strune, da oplašijo ljudi od nedeljskih volitev in

jih pritegnejo v svoj tabor. Gospod Majeršič vodi tukajšnjo usnjarsko zadrugo „Runo“. Ta zadruga uživa vse dobrote zadružnega zakona naše države, celo davkov je oproščena, čeprav je to krivica, kajti zadruga vodi pravilno trgovino z usnjem, katerega ne prodaja samo svojim članom, temveč vsakomur, ki ga potrebuje, pa tudi ne prodaja samo svojih izdelkov, temveč kupuje in prodaja vse vrste usnja, skratka kupčuje po vseh pravilih svobodne trgovine. Kadar pa je treba plačati davke, katerim se drugi trgovci ne morejo izogniti, se pa skrije za zadružni zakon in je davkov oproščena. Tu ji torej pride državni zadružni zakon prav. Prav nič prav pa ji niso sedanje volitve v občino. Tu pa je zadruga prestopila svoje lojalno zadržanje in se je postavila čisto navadno za politično priganjačico. Ravno danes so dobili vsi tisti njeni dolžniki, ki so na listi JNS ali pa so se od vsega začetka izrekli za to listo, najstrožje plačilne opomine, da takoj poravnajo svoje obveznosti v zadrugi. Ta pritisk se je izvršil ponajveč na pobudo g. Majeršiča, ki bi v Tržiču iz vsega srca rad postal župan, zakaj doslej je še pri vsakih volitvah pogorel. Vehemenca pa, s katero se je zagnal v sedanjo politično borbo, nam nudi dokaz, da je tokrat gotovo zadnjič kandidat. Če sedaj ne zmaga, potem je za njega vse izgubljeno in se bo umaknil v zatišje na Čegelščah.

V volilno borbo pa ne posegajo samo take gospodarske organizacije kakor je usnjarna „Runo“, še z večjo vnemo brusijo pete najrazličnejše osebe doli do zadnjega muzikanta cerkvene godbe na pihala. Vsa agitacija že davno presega mejo dostojnosti in če predstavniki krajevne organizacije JNS še kažejo mirno kri, potem je to pripisati samo veliki samozavesti, s katero gre JNS v Tržiču na volišče. Zadnji ožji volilni sestanki so pokazali, da je Tržič tako trdno v rokah JNS, kakor ni bil nikdar preje. Na delu, tihem delu za splošni blagor so vsi kandidati in vsi namestniki, ki vrše svoj posel od moža do moža in to z največjim uspehom. V nedeljo bo Tržič znova dokazal, da si ne da narekovati od punktašev, koga bo volil in kdo naj vodi njegovo občino. Tržiško občinsko gospodarstvo je vzorno urejeno in so se celo v tej krizi občinske davščine znižale. Državno oblast pa pozivamo, da posveti nasprotni agitaciji čim več pažnje, zakaj ljudje, katerim so sedanje volitve plebiscit, lahko tako zastrupijo naše prebivalstvo, da se dolga leta ne bo znašlo na pravi liniji državne politike.

Občinske volitve.

Kamnik, 11. okt. 1933.

Mislili smo že, da bodo ostale občinske volitve samo gospodarskega značaja, kot se je povdarjalo in se povdarja še danes. V začetku je tudi kazalo tako, po izgledih na prvih volilnih sestankih, katere so prirejale občinske organizacije po raznih krajih našega lepega sreza. Povsod so bili pametni ljudje, čeprav nasprotnih političnih mišlenj, pripravljeni skupno sodelovati za blagor bodočih velikih občin. Po nekaterih krajih so bili že formirani kompromisi med posameznimi strujami.

V par dnevih se je položaj popolnoma izpremenil. Štab zelenega kadra je izdal svoja povelja in pristaši zelenih kravat so naenkrat spremenili svoja mnenja odklanjajoč vsak kompromis. Prišlo je celo tako daleč, da so punktaši v nekaterih občinah milostno ponujali voditeljem nacionalne ideje po tri kandidate za novi občinski odbor.

Gg. punktaši! Odklonili ste našo roko sprave in se spustili z nami v boj, katerega sprejmemo na celi črti in to ne samo za časa sedanjih občinskih volitev, temveč boj do konca, dokler ne bo znano vsakemu najoddaljenejšemu hribovskemu kmetu, kaj so počenjali punktaši v najbolj kritičnih časih, ko je bila največja potreba skupnega sodelovanja za povrnitev boljših časov, ko je kmet in delavec bojeval najhujši boj za svoj obstanek. Takrat so gg. punktaši onemu narodu, kateremu se imajo za voditelje, največ škodovali. Namesto, da bi narod opominjali k složnosti (kar bi bila njihova sveta dolžnost), so sejali z lažnjivimi govoricami in pretnjami razdor in sovraštvo med njim in to vse radi užaljenega ponosa in samoljubja.

Gospodje! Zopet si upate na dan s svojimi metodami. Ste morda že pozabili: Šenčur, Mengeš itd? Hočete zopet spraviti v nesrečo nevedne ljudi, ki slepo verjamejo vašim lažnjivim obljubam? Ako ste pozabili vi, vedite, da narod še ni pozabil in tudi ne bo. Tudi onih par zaslepljencev, ki vam danes še verjame, bo spregledalo in spoznalo svojo zmoto. Vi lažete nevednim ljudem, da se bo zopet povrnil čas vašega gospodstva. Priznajte, da se časi spreminjajo, da je minul čas vašega despotizma, vdajte se v usodo, ker drugače biti ne more. Pustite narod, da se sam izjavi kaj hoče. Svetujemo vam, da se bolje oprimete one naloge za katero ste v prvi vrsti postavljeni.

Gospodje, narod je dozorel in to svojo dozorelost bo odločno pokazal na dan 15. oktobra, ko bo jasno in javno povedal, da noče imeti z vami nobenih stikov, ter da je pustil na cedilu vas in vašo gnilo politiko.

Tedenske novice.

Nj. Vel. kralj za poplavljence. V torek popoldne je Nj. Vel. kralj sprejel v dolgi avdijenci ministra dr. Alberta Kramerja. V teku avdijence se je Nj. Vel. kralj podrobno interesiral za poplavno katastrofo, ki je zadela Slovenijo za časa njegove odsotnosti v inozemstvu. Minister dr. Kramer je kralju podrobno opisal, kako hudo je zadela ta nesreča dravsko banovino, zlasti pa njene najsiromašnejše predele. Nj. Vel. kralj je izrazil svoje najgloblje sočutje s težko prizadetim prebivalstvom in je ob koncu sporočil ministru g. dr. Kramerju, da je iz svojih sredstev nakazal 100.000 dinarjev za omiljenje bede onih, ki so bili od poplave neposredno prizadeti. Minister dr. Kramer se je ginjen zahvalil Nj. Vel. kralju za ta velikodušni dar.

Nov vozni red. Opozarjamo vse naše čitatelje, da je o polnoči med 7. in 8. oktobrom stopil v veljavo nov železniški vozni red.

Samomor. V Sovodnji si je s službeno puško končal življenje 35 letni podpreglednik finančne kontrole Janko Oražem, doma iz Mengša. Pokojnik, ki je bil oženjen šele tri mesece, je bil v službi zelo vesten in marljiv. V smrt ga je gnala neozdravljiva živčna bolezen.

Strašna smrt. Pred postajo na Jesenicah je povozil vlak 26-letnega tovarniškega delavca Franca Jekovca iz Save. Bil je že dalje časa brez službe in podvržen božjastnim napadom. Domnevajo, da je tak napad bil posledica njegove smrti.

Razprava proti bratoma Malijema. V sredo, dne 25. t. m. se bo pričela pri okrožnem sodišču v Novem mestu razprava proti morilcema Andreju in Antonu Maliju ter Mici Golmajerjevi. Za razpravo se zanimajo prebivalci iz okolice Tržiča in še v večji meri iz Št. Vida pri Stični, kjer je bil izvršen umor Malijeve žene Amalije.

Smrt polkovnika Potočnika na lovu Preteklo nedeljo se je podala večja družba na lov v lovišče industrijca g. Dolenca v Kokro. Med njimi je bil tudi polkovnik g. Karel Potočnik iz Škofje Loke, po rodu iz Kranja. G. Potočnik je kmalu po deveti uri ustrelil lepega gamza. Ko se je vrnil lovec Černic, ki je stekel k ustreljenemu gamzu, nazaj, je našel sredi goščave polkovnika v nezavesti. Sklical je takoj vso družbo. Tri ure so se trudili z umetnim dihanjem, nato ga pa na nosilnicah prenesli v dolino in poslali po zdravniško pomoč v Kranj. Vse prizadevanje pa je ostalo zaman. Predno so g. polkovnika z avtomobilom prepeljali v Škofjo Loko, je umrl zadet od srčne kapi. V torek se je vršil svečan pogreb v Škofji Loki, nato pa so ga prepeljali v Ljubljano, kjer so ga z vsemi častmi spremili do njegovega zadnjega domovanja na pokopališču pri sv. Križu.

VEDNO SE PRAVILNO KUHA, ako se vsiplje Kathreiner Kneippova sladna kava s pravim Franckovim dodatkom v hladno vodo in kuha celih 5 minut.

Izjava.

Podpisani Karlin Rudolf, Zg. Besnica, izjavljam, da sem nepremišljeno podpisal listo g. I. Paplarja in sem zahteval, da naj me izbrišejo, pa je bila lista že potrjena; podpisal sem se kot predlagatelj.

Jaz bom volil g. Alojzija Indiharja.

Karlin Rudolf l. r.

ŠOLSKE KNJIGE

za vse vrste šol in šolske potrebščine dobite najceneie v knjigarni

„SAVA“ V KRANJU

Edina zaloga monopolnih zvezkov za Gorenisko.

Kako je Vinko Požrešnik po krivem prisegel, a vendar resnico govoril.

Po vojni me je usoda zanesla v velik obmejni kraj, kjer je vrelo in kipelo, kakor bi huje ne bilo moglo niti za preseljevanja narodov. Cele trume prebivalstva, celi stanovi so se izselili, in na njihova mesta so prišli od vseh koncev in krajev drugi ljudje. Pa ne samo toliko, kolikor jih je odšlo, marveč mnogo, mnogo več.

Priseljenci pa so pozabili posnemati praktičnega polža in pripeljati svoje hišice s seboj; kajti s prebivalstvom se niso pomnožila tudi stanovanja, nasprotno, njihovo število se je precej zmanjšalo, ker so delali iz njih za podjetne „prišleke“ prodajalne, rokodelske delavnice in gostilniške prostore.

Zato je nastala za stanovanji prava dirka, pletle so se razne intrige in za ugladitev težavne poti do njih so oni, ki so jih iskali, jeli uporabljati neko zelo neprijetno dišečo mažo, ki je bila poprej tu sploh neznana. In tako so postali velemožni nakazovalci streh najvažnejšt činitelji v mestu.

Toda kakor ima vsaka važna oseba vedno dosti zavidnežev, ki se polagoma spremenijo v besne nasprotnike, tako so imeli vsi osrečevalci brezdomcev mojega bivališča mnogo sovražnikov. Največ so jih imeli nepristranski poštenjaki, ker so jih preganjale vse stranke, a najdalje so na omahljivih stolcih vzdržali in najsamovoljneje so gospodarili oni, katere so na njihov položaj spravila uplivna politična velepodjetja. Zato ni čuda, da so se pogosto menjavali uradniki in predsedniki oblasti za pomoč nesrečnikom, ki niso imeli kam položiti svojih trudnih kosti.

Zgodilo se je, da je miljenec tedaj gospodujoče stranke zelo umazal ta urad. Zato je delala njenemu vodstvu izbira novega stanovanjskega Mesije iz velikega krdela povojnih hijen nemalo preglavico in šele po dolgem iskanju so našli pripravnega moža. Priporočal ga je njegov poklic, kateri mu je dajal zaupanje zbeganega naroda, ki je proti nebu namesto pobožnih molitev pošiljal obupne klice: „Gorje, kdor nima doma, kdor ni nikjer sam svoj gospod!“ Tudi njegova zunanjost je kazala, da je sposoben za tako važen posel: močne čeljušti in ogromne lične kosti so jasno pričale, da je čistokrven potomec „gnjavateljev“ naših pradedov. Vrhu tega je še njegovo ime jamčilo, da bo popolnoma na mestu.

Res se niso zmotili. Poprej okorni aparat je začel funkcijonirati, kot da je na vrvici. Pismene vloge so se hitro zavračale, mnogobrojni prosilci so se morali postavljati pred vratmi v vrsto, kričanje in preklinjanje je bilo pod kaznijo prepovedano, ponižne solze pa dovoljene; stanovanja so v prvi vrsti dobile uplivne osebe in glasni privrženci stranke, kateri je pripadal velemožni i. t. d. Kaj hočete še več!

To bi bilo gotovo ostalo vse v redu, ako bi se sčasoma ne bil, že cela leta za stanovanji oprezajočim lovcem zbistril vid, stanjšal sluh in zboljšal voh in če bi ne bili imeli nekateri teh siromakov med odrešenimi sorodnikov, prijateljev in znancev, ki so jim — seveda samo „sub rosa“ — izdali tajnost, kako so si priborili streho.

Zaradi tega se je zopet ponovila stara igra. Pritajeno mrmranje se je spremenilo v glasno preklinjanje in rotenje, katero so končno slišale višje oblasti in izpraznile urad.

Na sveži zrak postavljeni gospodje so večinoma mirno in zadovoljnih obrazov zapustili blagoslovljeno torišče. Le predsednik se je obupno branil, da bi prišel v pozabljenje. Nekaj nezadovoljnežev je celo tiral pred kadija. Pred njim je patetično vzdigoval svoji roki, češ, da njegovi prsti niso umazani in prisegel je na koran, da ni vzel od prosilcev niti ene pare.

Tedaj je med številnimi poslušalci glasno zavrželo in z bučnim smehom so potrdili, da je govoril resnico. Dobro so vedeli, da si svojih grabežljivih rok ni omadeževal z zarujavelimi parami, marveč da je prejemal samo največje „banke“ in še te so morale biti lepo zložene v snažnem ovitku.

Modri kadi je upošteval burno pritrjevanje naroda in dal obtožencem na gole podplate namazati po 25 falakov. Navzlic temu pa je splošna ljudska nevolja pometla zmagovalca iz urada, v katerem se je pretočilo največ solz in slišalo največ kletev. V tolažbo pa mu je razen minljivih zakladov sveta ostala slava, da je največji lisjak obmejnega mesta, ker je po krivem prisegel, a vendar resnico govoril.

Iz Kranja.

Višji samaritanski tečaj v Kranju. Krajevni odbor Rdečega križa v Kranju otvori višji tečaj za nego bolnikov v rodbini v torek, dne 17. oktobra t. l. ob 18. uri (ob 6. popoldne v I. nadstropju deške narodne šole v Kranju.) V ta tečaj morejo vstopiti samo oni, ki so dovršili letos dne 9. marca osnovni tečaj za prvo pomoč; s seboj naj prinesejo samaritansko listino. Tudi ta drugi samaritanski tečaj bo obsegal 15 predavanj po 2 uri. Poučevala bosta sreski sanitetni referent g. dr. Fajdiga Božidar in zdravnik g. dr. Bežek Josip. Vseh priglašencev je 83, zato se bo poučevalo v dveh oddelkih. Pri sestanku se bodo definitivno določili dnevi in ure predavanj ter se bodo dala potrebna navodila, zato ne sme izmed priglašencev ta dan nihče manjkati. Vsak absolvent prvega osnovnega samaritanskega tečaja bo o tem še posebej pismeno obveščen.

Prihodnje leto spomladi bo otvorjen zopet osnovni samaritanski tečaj za prvo pomoč.

Za industrijski-trgovski-obrtniški tečaj, ki bi se predvidoma moral pričeti že 2. t. m., se je dosedaj prijavilo tako malo interesentov, da se tečaj s tem številom ne bi mogel vršiti, To je vsekakor zelo slabo izpričevalo za kranjske nameščence, posebno, ker je honorar tako nizek, da ga danes kljub težkim razmeram zmore vsakdo. Prijave sprejema Združenje trgovcev še do 17. t. m. in apelira na vse, ki imajo voljo in smisel za napredek, da se do tega časa prijavijo. Prvi mesec predavanj na tečaju je neobvezen.

Lep uspeh obrtniške razstave. V ponedeljek zvečer je bila zaključena razstava kranjskih obrtnikov. Z uspehom razstave, ki je bila res mojstersko urejena, za kar gre predvsem zahvala predsedniku razstave, agilnemu tajniku „Združenja obrtnikov“ g. Šiški, so obrtniki lahko zadovoljni. Čez 5 tisoč ljudi je posetilo razstavo, ki so se o razstavljalcih in o njih razstavljenih umotvorih nadvse pohvalno izražali, Priznanje pa so dobili tudi od komisije iz Ljubljane ki je ocenila njih dela. Prav dobro oceno je prisodila mizarskemu mojstru g. Dragutinu Pečenku za njegovo res krasno izdelano spalnico, istotako g. Juriju Pollaku za moderno jedilnico, dalje g. Janku Zupanu za kuhinjo, A. Kokalju za spalnico itd. Pohvaljeni so bili vsi. Upamo, da so tudi sicer zadovoljni, saj so razstavljena dela po večini prodali oz. dobili nova naročila. Prepričani smo, da nas bodo prihodnje leto zopet presenetili in razstavili še v večjem obsegu kot letos.

VOLITE
listo dosedanjega župana g.
Cirila Pirca!

Zborovanje gorenjskih obrtnikov. Preteklo nedeljo dopoldne so zborovali gorenjski obrtniki v dvorani Narodnega doma. Zborovanje je vodil predsednik Združenja obrtnikov g. Bitenc, ki je v daljšem govoru razpravljal o težavah obrtniškega stanu vsled davčnih bremen in šušmarstva ter o mojsterskem zavarovanju. O davčnem vprašanju je referiral zbornični konzulent g. Žagar iz Ljubljane. Tajnik Združenja obrtnikov g. Šiška pa je poročal o šušmarstvu ter povdaril, da je število nelegalnih trgovcev zelo veliko Edino uspešno sredstvo proti temu bi po njegovem mnenju bil zakon o pobijanju nelegalne kankurence od strani krošnjarjev. Po slučajnostih je g. predsednik zaključil lepo uspelo zborovanje.

Prijatelju v spomin. Mrak je padal na zemljo in iz oblakov, ki so se podili po nebu in bili čudno sive barve, je zdaj pa zdaj padla deževna kaplja na razkrite glave skupine ljudi, ki se je zbrala na mestnem pokopališču, da izkaže poslednjo čast žrtvi obupa in zmedenosti — Antonu Frelihu. Večinoma so bili tam zbrani v Kranju živeči emigranti, delavci, izgnanci, brezdomci, ki jih je njih kruta usoda živo zadela v srce. Ljudje od vseh krajev, od Trsta do Bovca, od Brd pa do Postojne, ki se morda nikdar preje niso videli in ne poznali, so čutili isto ob smrti njih brata Idrijčana. Saj ni bil pok. Tone edini, ki je dokaj pretrpel. Mi vsi smo morali iti skozi isti ogenj brezposelnosti, nerazumevanja, osamljenosti in obupa.

In prav zato nam je bilo ob njegovi smrti vsem neizmerno težko.

Tone, bodi Ti lahka zemljica kranjska! Naj počiva mirno Tvoje nemirno srce ob spomeniku bazoviškim žrtvam! Čakaj tistega dne, ko nam bo dano, da Te ponesemo nazaj v našo sončno Primorsko.

Vsem onim pa, ki so na katerikoli način pripomogli, da je bil pogreb našega rojaka dostojen, zlasti kranjski mestni občini, duhovščini, darovalkam cvetja in udeležencem-domačinom, bodi izrečena od strani vseh emigrantov topla, iskrena zahvala.

Iz Tržiča.

Dobrodelna nogometna tekma med platnom in dreto je bila po svoji organizaciji in načinu igranja nekaj posebnega. Kostumiranje nasprotnikov je bilo prav originalno, sodnik je v polni meri upošteval zmožnosti posameznega moštva in je razsodil tako, da ni zmagalo ne platno in ne dreta, pač pa da pridejo poplavljenci na svoj račun. Čisti dobiček tekme znaša skoro 2500·— Din, ki jih bodo prireditelji nakazali odboru za poplavljence. Občinstva je bilo od sile veliko, razpoloženje nad vse zabavno.

Neurje je tudi v Tržiču bilo prav silno. Potok Mošenik je v kratkem času tako narasel, da je bil za 20 cm višji kot pri zadnjem deževju, pa je prav tako hitro upadel na svojo normalno višino. Škode tudi tokrat ni napravil bogvekaj.

Iz Cerkelj.

Cerkljanska občina ima 11 ravninskih in 10 gorskih vasi, ki so se domalega vse proslavile v slovenski literaturi in umetnosti po svojih znamenitih rojakih. Da bi jih svet ne pozabil, je poskrbela cerkljanska šola s svojo spomenico „Od Ilirije do Jugoslavije“. Poleg slavnih mož (Davorin Jenko i. dr.) so v knjigi imena cerkljanskih županov: Andrej Vavken, Anton Koritnik in Andrej Murnik, ki so županovali Cerkljanom ob različnih političnih razmerah in si po svoje pridobili zaupanje ljudstva. Andrej Vavken je bil veren katoličan, vzoren narodnjak, obče priznan komponist. Njegova „Vigred se povrne“ je ponarodela nagrobnica, ki mu postavi v zgodovini živ spomenik. Ko se je pričela razvijati politična verska stranka, je Vavken s tedanjo duhovščino vred ostal pri narodni stranki, zato je p. J. skupina ob njegovih zadnjih volitvah nastopila s svojo politiko in ga hotela strmoglaviti. Vavken je prodrl, a kmalu za tem legel k večnemu počitku, dočim je župnik g. Golobič raje odšel, kakor da bi se prepiral s farani. Koritnik je županoval vso vojno dobo. Bil je izvoljen po SLS. Med vojno dobo se je izkazal tako nepristranskega, da so ga cenili vsi nesomišljeniki in vlada. Radi svoje poštenosti si je nakopal sovražnike iz svojih lastnih vrst. Nasprotniki pa so ga tako cenili, da so ga po zadnjih volitvah v državno zbornico (1931) predlagali za župana. Res žal, da merodajni faktorji niso upoštevali želja nacionalne skupine, ki je s predlogom hotela razširiti narodno idejo v širše plasti naroda. Tudi ne bi prišlo v občini do tako nesrečnih nesporazumov, razburjenja in nedoslednosti. Krajevno politiko naj se prepušča domačinom. Andrej Murnik je bil dobričina, ki mu nihče ni mogel nasprotovati. Otroci so mu pomrli, zato je svoje delo posvetil občini. Res škoda, da ni o pravem času uvidel, da se župan ne more kosati z zakoni, ki jih vstvarja narodna skupščina v Beogradu, ne pa Cerkljani. V cerkljanski knjigi ima spomenik poštenosti, kar naj mu bo v zadoščenje od tistih, ki misli o njih, da so mu nasprotniki. Jože Robas je županoval zadnje poldrugo leto. Kot zaveden narodnjak bi to mesto lahko prevzel ob volitvah (1931). Ker pa je upošteval, da se more nacionalna (narodna) zavest razširiti le z mirno politiko po razsodnem pristašu SLS, je pristal na to in kot predsednik JNS sam predlagal Koritnika za župana. Ker se je nacionalni stranki onemogočal razvoj z nesrečno taktiko in pobuno proti zakonskim predpisom, je Robas prevzel županovanje, ko so bile strasti proti vodilnim osebam JNS najbolj razpaljene. Robas je vstvaril mir in pridobil občini potreben ugled pri vladnih osebah. Proti njemu so naperili nasprotniki nebroj tožba. Lovili so ga pri besedah, da ga spravijo ob njegovo častno mesto. Robas je vztrajal. Njegovo delo je danes njegov sodnik, njegov pobornik. Politični nasprotnik, kmet in delavec se zavedajo, da je bil nepristranski gospodar, zato mu bo v volilnem lokalu vsakdo z mirnim srcem izrekel zaupanje, rekoč: Volim Robasa, po domače Gabra.

Neznani zlikovci so na cerkljanski planini na Krvavcu vsej živini obrezali repove tik predno so jo zadružani odgnali v dolino. Naravno, da je zavladalo veliko razburjanje. Ne samo, da je živini skvarjena lepa oblika in da se težje brani mrčesa, bati se je bilo celo, da živina izkrvavi, ker jih je obrezal prav do živega. Storilca niso izsledili.

Planinski zlikovci so sledili smučarjem, ki so si nanosili posteljnine in živeža na Jezersko planino pod Krvavcem v Prevojnikovo kočo. Tekom dveh dni je zginila vsa roba. Sumnje o tatovih so različne. Radovedni smo na uspeh preiskave.

V Cerkljah je bil zastrupljen lovski pes iz političnih vzrokov. Strihnin je bil pomešan v ržen kruh, zavit v listu Domoljuba. Na papirju se je poznal odtis od opeke. S svinčnikom je bil na njem izpisan račun 36x150. Dognali smo, da je v tem računu mišljena opeka. O uspehu preiskave doslej še nismo ničesar zvedeli.

Iz Kamnika.

Občinske volitve. Za občinske volitve za mesto Kamnik vloženi dve listi in sicer JNS z nosilcem g. Kratnarjem, sedanjim županom, in pa lista z nosilcem g. dr. Vidicem, kjer kandidirajo tudi „bivši“ klerikalci in malkontenti.

Pravi nacionalist ve, da je za njega le ena lista in to je lista JNS, ki bo tudi zmagala.

Zadeva z mestnim kopališčem. Da pride našim nasprotnikom za agitacijo pri volitvah vse prav je stara stvar, nihče jim pa ni prisodil, da bodo v svoji demagogiji šli tako daleč. Sedaj so se spravili nad kopališče in jim je celo poplava dobrodošla za agitacijo. Nosilcu naše liste g. županu Kratnarju se namreč očita, da je kot župan zapravljal, ko je zgradil tako „polomijo“ kot je mestno kopališče, ki mu vsaka poplava škoduje.

Naj v par besedah očrtamo zgodovino kopališča Tedanji sreski načelnik in predsednik Tujsko prometnega društva, svetnik g. dr. Ogrin in župan g. Kratnar sta se po ogledu drugih kopališč skupno z občinskim odborom odločila za gradnjo bazena v Nevljici in to iz razlogov, ker je Bistrica za kopanje premrzla in bi bila vsaka druga izpeljava, kot n. pr. kopališče v Radovljici, predraga (najmanj 2,000.000 Din). Glavni princip je bil ustvariti nekaj s čim manjšimi stroški. Večja naprava bi se ne mogla niti momentano financirati, še manj pa letno amortizirati.

Pripomniti moramo, da so pri zadnji poplavi trpela kopališča, čeravno z betoniranim bazenom in je bilo naše razmeroma malenkostno poškodovano.

Naprosilo se je torej Higijenski zavod za izvršitev načrtov in ker s strani oblastev ni bilo ugovora, se je pričelo z delom. Drugo leto se je pokazalo, da je pri poplavi Nevljica pustila v bazenu precej peska, ki ga je bilo treba odstraniti iz njega. Stroški čiščenja pa v tem primeru letno ne prekoračijo vsote Din 3000, dočim bi samo amortizacija večje naprave z betoniranim bazenom znašala letno Din 100.000, če vzamemo samo 5%, kar pa je premalo.

Tudi vodo iz Nevljice je spoznal Higijenski zavod za zdravju neškodljivo, kljub temu se je še izvršila asanacija z gradnjo gnojnih jam v zgoraj ležečih vaseh in prepovedjo kopanja konj. Edina rešitev vprašanja gradnje kopališča je bila ta, kakor se je izvršila in s temi stroški seveda. Lani se je zgradil še otroški bazen. In ravno ta bazen, kljub temu, da nasprotniki vpijejo, da je največja neumnost, je mnogo pripomogel k usmeritvi vode proti sredini struge, ker voda ni poplavila obrežja in kabino kot prejšnja leta, temveč se je lepo odtekla po travniku.

Za nujno potrebo kopališča je pa poleg higijenskih razlogov (mislim, da ni potreba na široko razkladati te točke — v naprednih državah merijo višino civilizacije po porabi vode na prebivalce) važno najbolj vprašanje tujskega prometa. S tem, da postavimo par klopic na razglednih točkah, še ne privabimo tujca. V sedanjih časih si želi razvajeni letoviščar tudi zabave in športa. Sicer pa izpriča to najbolje statistika. Pred gradnjo kopališča je bilo v Kamniku letno 3000 prenočnin, dočim je naraslo letos to število na 13000. Če vzamemo, da pusti povprečno tujec dnevno 40 Din v mestu, znaša samo razlika 400.000 Din, baš toliko, kolikor je kopališče stalo. Če pa ostane denar pri trgovcu, gostilničarju in obrtniku, tedaj pridobi tudi občina, ker se ji davčna moč poveča.

Gospodje, ki sedaj najbolj udrihate po kopališču, kaj ste pa delali takrat, ko se je o tem odločalo, saj jih je mnogo od vas sedelo v občinskem odboru.

In končno, zakaj bi vam bil pa župan g. Kratnar kljub vsemu, kar mu sedaj, očitate vseeno dober, ko bi kandidiral kot nosilec vaše liste? Saj ste kandidaturo vendar najprvo ponudili njemu in ko jo je on kot disciplinirani član JNS odločno odbil, šele tedaj g. dr. Vidicu.

Iz Selške doline.

Volilci kmetske občine Selca! Volitve občinskega odbora so pred vrati. Brezobzirna borba naših nasprotnikov hoče na vsak način s tem, da razširja različne izmišljotine, priti do zmage.

Možje in fantje! Ne dajte se prevariti, ne dajte se zapeljati od onih, ki kakor tihotapci lazijo okoli vas. Naša lista, je lista mož-gospodarjev, ki jim je napredek občine vse. Naši možje hočejo, da pride občina v roke gospodarskim ljudem, ne pa v roke politikov, ki hočejo v občini iskati svojih strankarskih koristi. Občina mora služiti napredku naših ljudi, ne pa politiki!

Možje in fantje! Volite zato listo gospodarskega napredka, volite našega vsestransko uglednega moža

Benedika Franca! Poznate ga vsi, poznate ga kot dobrega gospodarja in vsem občanom naklonjenega moža. Ali ni tak človek edino sposoben, da prevzame v roke krmilo naše občine! Predno stopite na volišče, premislite dobro komu boste izročili občino. Ne dajte se begati od onih, ki vam hočejo škodovati. Ne dajte se zapeljevati od ljudi, ki jim ni mar dobrobit občine! Stopite na volišče in brez oklevanja glasujte za listo **Benedika Franca,** ki edini zasluži biti župan naše občine. Proč vse pomisleke, s katerimi vas varajo naši nasprotniki! — **Vsi na volišče! — Vsi za Benedika Franca!**

Iz Poljanske doline.

Poljanci, Tratarji in Osličani, jutri, 15. oktobra pojdite vsi na volišče in glasujte za listo JNS ter s tem pokažite, da ste za kralja, državno edinstvo in poštenje. Ne poslušajte nikogar, ki bi vam morda govoril tako ali tako. Nikogar ni, ki bi se mogel pritožiti, da se mu je delala krivica od sedanjega vodstva občine. JNS je za poštenje, saj je ščitila tako dolžnike, kot upnike. JNS se imamo zahvaliti, da moremo danes kupiti za naš dinar toliko, kot smo poprej. JNS se imamo zahvaliti, da ni prišlo ponekod do krivične združitve občin. JNS nam je dajala podporo za pasivne kraje in za brezposelne. JNS bo tista, ki bo izposlovala, da se bodo vršila v dolini razna javna dela, kot regulacija Sore, poprava cest itd. S tem bo zopet dana prilika brezposelnim, da bodo zaslužili vsaj za kruh. Zato glasujte za predstavnike JNS liste.

SOCIALNA POLITIKA.

Odgovor na zahrbtni marksistični napad!

Marksistična organizacija „Zveza privatnih nameščencev Jugoslavije, sekcija trgovskih nameščencev“, je pretekli teden razposlala trgovskim pomočnikom kranjskega sreza okrožnico, v kateri napadajo tudi mojo osebo. Gnusi se mi borba med stanovskimi tovariši, vendar, ker sem izzivan, smatram za dolžnost, da k tej okrožnici, katere vsebina predstavlja človeka v zadnjih vzdihljajih, kamor ga je dovedla dolga in neozdravljiva bolezen, podam nekaj pojasnil v svrho pravilne informacije.

Vsled tiskarskega škrata se je v „Triglavu“ z dne 23. 9. pod naslovom „Nameščenci! Nameščenke!“ vrinila pomota, ki nehote dela na prvi pogled reklamo za marksistično organizacijo „Zvezo privatnih nameščencev Jugoslavije“. V tem članku bi se omenjena zveza morala mesto „Zveza privatnih nameščencev v Ljubljani“ pravilno glasiti **„Zveza društev privatnih nameščencev v Ljubljani“.** Izpuščena je torej beseda **„društev“.** Pomota pa se že koncem tega članka na marksistično razočaranje popravi v toliko, da se je z ustanovitvijo „Društva zaseb. in avtonom. nameščencev za srez Kranj“ — in to tudi z mojim sodelovanjem — v Kranju postavil temelj že dolgo pogrešanega, stanovsko-nacionalnega nameščenskega društva, kar sigurno marksističnim voditeljem ni prav. Novo društvo se je po sklepu ustanovnega občnega zbora včlanilo v nacionalno „Zvezo društev privatnih nameščencev v Ljubljani“. Do ustanovitve tega društva ni bilo v kranjskem srezu, razen pomočniškega odbora, nobene druge nameščenske organizacije in so imeli gospodje marksistični voditelji, ki propagirajo z vsem orožjem svoje zastarele marksistične evangelije, dovolj časa, da bi ustanovili tudi v Kranju njihovo nameščensko organizacijo. Seveda je vprašanje, kdo bi jim nasedel.

Netočno je v tej okrožnici, da bi podpisani organiziral trgovske pomočnike, ker so ti že organizirani v svojem pomočniškem društvu. Namen nove nameščenske organizacije pa je, da ustanovi v svojem okvirju poseben pomočniški odsek, ker je v interesu nameščencev in pomočnikov, da v skupnih zadevah složno in sporazumno nastopajo.

Marksistične organizacije so včlanjene v „Savezu privatnih namj. Jugoslavije“ v Zagrebu, kateri ima svoj podsavez v Mariboru, in katerega vodijo znani bivši pristaši socialistične stranke in vneti zagovornik marksističnega evangelija. O njihovem delovanju, kakor tudi o detaljnih informacijah, sem trgovskim pomočnikom na razpolago. Savez v Zagrebu je včlanjen v Amsterdamski internacionali. V vseh državah so se pokazale marksistične delavne metode, ki so brez pravega temelja in jedra zastarele in kot take edinstvu države škodljive. Zato doživljajo danes povsod neuspehe.

V Dravski banovini ima marksistična nameščenska organizacija le malo pripadnikov in še od teh razmeroma največ v Celju in Mariboru. O tem priča dejstvo, da je večina njihovih kandidatov za volitve v Delavsko zbornico iz teh krajev. Nosilec njihove liste g. Petejan, katerega omenjajo v okrožnici, je bivši socialistični poslanec. Marksistične organizacije imajo med člani tudi Nemce — inozemce, proti katerim se danes bore vse organizacije, ker imajo ti inozemci imenitne službe v naši državi, medtem ko so naši ljudje brez posla. Še nikdar ni bilo pri nas toliko tujcev zaposlenih, kakor danes. Razumljivo, saj je Delavska zbornica, ki ima veliko besedo pri nastavitvi inozemcev, v marksističnih rokah.

V svoji okrožnici na trgovske pomočnike dobesedno pišejo: „Ali mislite, da mora voditi, oziroma biti ustanovitelj organizacije, ki se bo borila **proti trgovcem** itd.“ Baš s tem besedilom so se pokazali marksistični voditelji v svoji pravi luči. Trgovske pomočnike vabijo v svoj tabor, da jih pridobe za **borbo proti trgovcem,** proti svojim službodavcem in to danes, ko se baš trgovine bore za obstanek in grozi nameščenstvu brezposelnost. V teh težkih časih naj se spuščajo v skrajno škodljivi boj s trgovci, ko je najbolj potrebno skupno in složno delo med trgovskimi pomočniki in trgovci, da obdrže podjetje, od katerega obstoja je odvisna življenska eksistenca enega, kakor drugega.

Dolžnost vsakega uslužbenca je, dokler je v službenem razmerju, da dela za procvit in napredek podjetja v katerem je v službi. S tem ne pomaga samo lastniku podjetja, ampak tudi sam sebi in svojemu brezposelnemu tovarišu. Marksistični voditelji naj se raje bolj interesirajo za gospodarska vprašanja, od katerih rešitve je več ali manj odvisen tudi položaj in stanovske pravice vseh nameščencev. Sedanje marksistične metode pa netijo med nameščenci in službodavci le spore in se torej ni čuditi, da je ta ali oni uslužbenec, ki je zapeljan in zastrupljen z marksističnimi metodami in jih hoče v današnjih težkih časih uveljaviti, vržen na cesto. Znanih mi je par takih slučajev.

Kakor imajo trgovci svojo stanovsko organizacijo, ki zastopa njihove interese, tako imajo pravico tudi nameščenci do organizacije, ki zastopa nameščenske interese. Vendar pa je dolžnost prve, kakor druge organizacije, da se sporne točke rešujejo sporazumno in **ne z bojem,** ker sporazum bo vedno le koristil prvemu, kakor drugemu stanu. Marksisti pa s svojimi metodami danes, ko je složno delo edina naša rešitev, škodujejo položaju nameščenstva in obenem ogrožajo obstoj službodavca.

Kar se tiče marksističnega spodtikovanja nad mojimi članki v „Triglavu“, sem prepričan, da tudi njihovim voditeljem ne bi škodovali, ker bodo iz njih dobili vsaj malo vpogleda v današnja pereča gospodarska vprašanja od katerih rešitve, kakor sem že omenil, je v ne mali meri odvisen položaj in tudi obstoj nameščencev. V vseh mojih člankih, ki so pisani v „Triglavu“ pod oznako Z. K., se nikdar ne omenja beseda „politika“, razen gospodarska, ampak se obravnava samo gospodarstvo, ki je brezdvoma velikega pomena tudi za nameščence. Tozadevno spodtikovanje je torej brez podlage in neresnično in predstavlja samo klic vpijočega v puščavi.

Kaj pa so marksisti dosedaj storili za trgovske nastavljence v kranjskem srezu, pri katerih hočejo naenkrat ravno sedaj pred volitvami v Delavko zbornico uveljavljati svoje že povsod skrahirane in zastarele metode. Kaj je storila za kranjske trgovske nameščence marksistična organizacija in Delavska zbornica, ki do 22. oktobra gospodari še pod njihovo komando in z nameščenskim denarjem? S svojimi, za današnje čase neprimernimi metodami morda marksisti vjamejo še nevednega delavca, medtem, ko se trgovski pomočniki, kateri se brez dvoma morejo prištevati k

---

Pavel Bobnar

Očka Šmuc na zelenem Štajerskem.

V prijazni Srednji vasi, dober streljaj od znamenite zgodovinske cerkvice Sv. Marjete stoji njegov skromni domek. Znano je, da so srenjani strastni copatarji, a še večji oboževatelji žgane kapljice. Tako tudi očka Šmuc. — Tedne in tedne je bil že presedel na krivuljastem stolčku in je naposled zgotovil že prav čedno kopico obuval različnih velikosti. Med delom je venomer popeval:

Ta stara mi umrla,
v nebesa odšla
in šlape pozabila —
nazaj je prišla . . .

Ko je z gromkim navdušenjem telebnil v kišto zadnji dovršeni par, je razigrano poskočil — dasi je imel že šest čestitljivih križev na puklu — ter visoko od tal privzdignil desno stopalo: „Zapik — zmaga je naša!“

Ni videl, da so se v tem trenotku odprla vrata in je vstopila njegova prijazna ženičica Polona.

„No kolopsar — ali si znorel?“

Očka Šmuc je ponovno privzdignil škorenj in s krepko brco prevrnil pudel, da se je z glasnim truščem razbremenil najrazličnejše ropotije. Potem pa se je oklenil žene okrog vratu ter jo trikrat cmoknil po nosu.

„Ej Polona moja dobra ženička, odsihmal ti ne bo treba štrikrat na dan kuhati teh prokletih žgancev. Meso bova jedla in jeruš pila! Takoj pripravi kimpež, da odrinem na Štajersko. Ker bo denarja od sile, ga bom najbrže pripeljal s cizo . . . Hvala Bogu da boš imela god baš ko praznujeva tudi zlato poroko . . . Takrat se že vrnem s „šmenom“ in „cvenkom“ in sem prepričan, da bova jubilej pošteno obhajala. Dvesto parov po 15·— Din iznosi tri „jurčke“. Lepa, prelepa vsotica!“

Zopet je poskočil očka Šmuc — tokrat tako, da se je kar znašel na vrtu in od ondod v krčmi . . .

„Halo, oštir, prinesi ta kratkega! En glažek al' pa dva — gvišno nam korajžo da“ . . .

„Kam pa ste namenjeni, oča, da potrebujete korajže?“ je zvedavo poizvedoval gostilničar in se prisiljeno smehljal.

„Kaj te briga — muha birtovska! Grem kamor čem, saj me ne boš ti peljal v kočiji!“

Hitro izpije dva frakeljčka in že beži očka Šmuc nazaj proti domu.. Mudilo se mu je tako, da je celo prezrl plačati . . .

Naglo — kot bi mignil, je bila naložena dvokonica z grenkim znojem oškropljenimi copatarskimi proizvodi. Skrbna Polona je zakrila trebušaste vreče s široko plahto, k stranici pa privezala z močnim motvozom edino marelo, ki sta jo še imela pri hiši. Možu v „pruštah“ pa je stisnila dve pristni kranjski ter eno monopolno klobaso.

Prisrčno se je poslovil očka Šmuc od skrbne ženice, nateknil si očale na nos in že sta izginila s cizo za hišnim vogalom.

Čez čas je potegnil veter preko srenjanske vasi in prinašal hripave glasove, ki so se trgali z velesovskega polja:

Grémo na Štajersko —
gledat' kaj delajo — — —

* * *

Hodi, hodi očka Šmuc, debele ure že kolovrati in se približuje do Stranja. Tu ga zajame noč. V prijazni hišici na brežini si izprosi prenočišče. Sladko je zadremal ob žuborenju Kamniške Bistrice, ki je šumela v široki strugi, kakor spomin iz davnine . . .

Drugi dan je vstal še ob jutrnjem somraku in — predenj je priveslalo sonce nad Menino planino, je bil že pred Črnilcem za ridami. Veselo je požvižgaval in po telesu mu je se razlilo toplo in prijetno. Zaukal bi najrajše v mlado jutro, pa mu glas ni hotel iz grla, čeprav je bil še korenjak pri svojih letih.

„Sreča junaška, nakloni mi dobro kupčijo, vse drugo pride samo od sebe,“ je nekajkrat zavzdihnil očka Šmuc. Pri srečnem upanju na svetle peneze pa mu je polnilo srce tako blaženo čuvstvo, da sam ni vedel, kdaj jo je primahal po lepi cesti v zgornjo Savinsko dolino.

Ustavil se je v Novi Štifti — tam kjer stoji ob portalu svetišča Luter Martin s svojo aktivno sodelavko. (Martin in Kartica sta — kakor trdi zgodovina novega veka — odpala od katoliškega občestva in sta sedaj ovekovečena na tamošnjem cerkvenem zidu v svarilo sodobnim svobodomislecem . . .)

Ker se je očka Šmuc bal za dragoceni tovor, ni utegnil stopiti v svetišče. Razpečal je nekaj parov copat po privatnih domovih in na to krenil proti Štangrobu. Tam se je podprl v najbližji gostilnici s par ferkelčki „grinšpona“, kar mu je seve še bolj razvnelo že itak dobro razpoloženje. Po samotni poti proti Gornjemu gradu se je sam sebi smejal. Kadar pa je pogledal kvišku, sta se pred široko odprtimi očmi tajinstveno razmajala vrhova Sv. Florijana in Gradišča. Nič čudnega; tekočina, katere si je bil privoščil možakar izdatno mero — mu je pričela kaliti pamet.

V mestu se ni ustavil. Jadral je dalje proti Bočni. Noge so se mu jele neprijetno zapletati. Postal je utrujen in lačen. Zato se je utaboril na položni planoti kraj cestnega robidovja, kamor je bil potisnil svoj voz. Sam pa se je vlegel pod hruško, privlekel z malhe klobaso in pričel hlastno jesti.

(Dalje prihodnjič).

izobraženemu sloju, ne puste več zapeljati z brezplodnimi frazami.

Prepričan sem, da bo vse nameščenstvo kranjskega sreza, med temi tudi trgovsko, pri volitvah v Delavsko zbornico 21. in 22. oktobra enoglasno obsodilo marksizem, ki jih pozna samo pri volitvah, s tem, da bo raztrgalo njihovo rdečo glasovnico in vrnilo dela in uspeha zmožno nacionalno listo modre barve, z nosilcem tovarišem J. Zemljičem, na kateri kandidirata iz našega sreza tovariša Cof in Kališnik.

Zmago Kožman.

GOSPODARSTVO.

Težave naše lesne trgovine!

V Vašem tedniku št. 12 z dne 16. t. m. ste izborno opisali stroge in skoraj neizvedlive predpise glede izstavljanja uverenj ob priliki izvoza lesa in njih kritja.

Z Vašimi izvajanji popolnoma soglašam, ter hočem s sledečim detailom samo še podkrepiti, kako so taki predpisi zmožni, posebno v sedanji gospodarski depresiji, že itak težaven eksport lesa še bolj otežkočiti.

Predvsem je izvoznik radi novih, tozadevnih strogih predpisov primoran — če si noče lastne evidence čez uverenja popolnoma onemogočiti — naročati uverenja za vsakega odjemalca in vsako prodano partijo lesa posebej, medtem ko se je popreje lahko naročilo uverenje za večjo množino, brez ozira na število odjemalcev. To je sedaj radi poostrenih predpisov in vsled zelo kratke veljavnosti uverenja, t. j. 45 dni, nemogoče.

Dalje: Cene splošnega cenovnika, katere se uporabljajo za ocenitev blaga pri izdajanju uverenj, nikakor ne odgovarjajo današnjim, resničnim tržnim cenam. Vsak otrok danes že ve, da se dobi za dober meh. rezan les komaj 340·— do 380·— Din in za slabši, III. in IV. vrste komaj 220·— do 240·— Din, franko meja. Kako naj se potem pri takšnih cenah krije uverenje, v katerem je to blago, brez ozira na današnje cene in brez ozira na kvaliteto, ocenjeno kar po 400·— Din za 1 m³, kar odgovarja, ne mogoče srednji ceni, temveč ceni, katero se za mehki rezan les maksimalno sploh lahko doseže.

Seveda je v predpisih o kritju uverenj tudi ta okolnost predvidena, ter se tudi to da opravdati, ampak seveda zopet s stroški. V takem slučaju, če je namreč vrednost blaga v uverenju višja kakor je bila fakturirana — to pa velja skoraj za vsako uverenje — se mora vložiti prošnja, seveda kolkovana z 25·— Din na ministrstvo financ za črtanje primanjkljaja. To prošnjo je poslati potom banke, katera je izdala uverenje, kar pomeni zopet stroške (manipulacijske pristojbine 25·— Din.)

Rok za kritje uverenj, kateri traja 45 dni, je veliko prekratek, če se pomisli, da so danes najkrajši plačilni roki 2 meseca. Po navadi pa se sklepajo 3 in več mesečni plačilni roki.

Upoštevati je tudi okolnost, da se uverenje ne more naročiti šele v zadnjem času, ko je blago že naloženo v vagone, temveč par dni popreje ker, če bi isto prepozno naročili, povzroči eventualna stojnina za vagon na meji zopet stroške za prodajalca. Zgodi se tudi, da se radi slabega vremena blago po več dni ne more nakladati.

Končno je omeniti tudi to, da že samo nakazilo iz inozemstva potom kliringa traja 2 do 3 tedne.

Iz vsega tega je razvidno, da je 45 dnevni rok za kritje uverenj veliko prekratek ter bi moral znašati najmanj 3 mesece, še bolje pa bi bilo, če bi znašal 4 mesece. Na ta način bi si finančne oblasti prihranile nepotrebne opomine in dopise, da naj se opravda, za kaj to in to uverenje še ni krito. Odgovori oziroma opravdanja se itak skoraj vedno enako glasijo, namreč: Kritja še nismo prejeli, ker je sklenjen 3 (ali še več) mesečni plačilni rok.

Iz vsega tega so oblasti imele priliko uvideti, da je 45 dnevni rok za kritje uverenj praktično nevzdržen ter bi bilo vendar že čas, da se ta nevzdržni predpis predrugači tako, da se ga bo mogel izvoznik blaga tudi držati.

Ing. F. Sonnbichler.

Pripomba uredništva. V tej zadevi smo se informirali pri Združenju trgovcev za srez Kranj v Kranju, katero nam je dalo sledeče informacije, Lesna sekcija našega združenja je napravila potom Osrednje lesne sekcije v Ljubljani že opetovane vloge, da se za kritje uverenj podaljša rok od 45 dni na najmanj 3 mesece, vendar smo žal pri ministrstvu financ naleteli na popolno nerazumevanje in je na tozadevno intervencijo Osrednje lesne sekcije ministrstvo financ odgovorilo sledeče: „U odgovor na Vašu pretstavku br. 828 od 29. jula o. g. odelenju državnog računovodstva, čast je izvesti Vas, da se utvrdjeni rok za opravdanje izvoznog uverenja od 45 dana prema Vašem predlogu ne more produžiti. Isto tako ne mogu se za pravdanje uverenja primiti dinari, bilo da su prispeli u zemlju u novčanom pismu, ili lično uneti. Što se tiče podnošenja uverenja o plačenoj porezi, ti se od ove obaveze ne mogu osloboditi izvoznici".

Razume se, da bo naša lesna sekcija oziroma Osrednja sekcija v Ljubljani ponovno intervenirala v tej zadevi in podrobno obrazložila, da izvrševanje teh odlokov v praktični trgovini ni mogoče.

Glede višine cenika za zavarovanje valute je naša lesna sekcija že 11. pr. m. predlagala za posamezne vrste lesa nižje cene, kakor: za mehek rezan les od 400·— na 275·— Din, za trame od 240·— na 160·— Din, za borov rezan les od 500·— na 350·—, borov tesan od 350·— na 130·—, bukov nežamen na 300·—, bukov parjen od 650·— na 520·—, bukov neparjen od 580·— na 350·—, hrastov rezan od 1.600·— na 900·—, orehov rezan od 2·200·— na 1000·—, javor rezan na 300.— itd.

O uspehu naših intervencij Vam bomo poročali".

Zopet nov kartel.

Vkljub vsem protestom gospodarsko-stanovskih organizacij proti sedanji kartelni politiki, ki gre za tem, da z monopolnimi cenami izkorišča že itak obubožano ljudstvo, se osnovanje kartelov ni omejilo. Nasprotno, ustanavljajo se vedno novi karteli. Tako so koncem preteklega meseca ustanovili svoj kartel proizvajalci kisa, ki je, čim je bil sklenjen, podražil svoje izdelke do 100%. V ta kartel je stopilo 12 naših kisarn, med katerimi sta tudi škofjeloška in kranjska kisarna. Nujno potrebno bi že bilo, da se čim preje izda kartelni zakon, po katerem naj bi se vršila stroga kontrola poslovanja kartelov in zabranilo vsako izkoriščanje konsumentov.

Stanje komunalnih hranilnic v Jugoslaviji.

V Dravski banovini imamo 29, v ostalih krajih Jugoslavije pa 27 komunalnih denarnih zavodov. Bilanca teh hranilnic izkazuje 31. 12. 1931 in 1932 sledeče stanje:

	1931	1932
Gotovina	155,012.279·—	186.304.840·—
posojila	1.818,525.666·—	1.790,884.707·—
vrednostni papirji	111,410.300·—	86,046.436·—
nepremičnine	84,086.186·—	85,092,894·—
vloge	2.200,504.841·—	1.999,696.481·—
Rezervni fondi	53,165.098·—	108,355,514·—
reeskont in lombart	21,360.851·—	57,235.614·—
dobiček	15,203.932·—	13,258.733·—

Iz navedenih številk je razvidno, da so se vloge znatno znižale, a rezervni fond povečal.

Poostritev nadzorstva trgovskih potnikov in krošnjarjev.

Že precej časa se naše trgovske in obrtniške organizacije bore proti nezakonitemu trgovanju trgovskih potnikov, ki vkljub vsem prepovedim prodajajo nepoučenemu ljudstvu manj vredno blago od hiše do hiše. Vsi tozadevni protesti, ovadbe in kazni niso dosegle dosedaj nikakega vidnega uspeha, ker je bila kontrola nezadostna, kazen pa tako majhna, da so se kršitelji direktno norčevali iz oblasti. V nešteto slučajih se je ugotovilo, da imajo največji promet inozemski potniki, ki ne plačajo nikakega davka, a delajo s 100—200% dobičkom.

Da se temu zlu napravi konec, je **banska uprava** izdala vsem podrejenim oblastem okrožnico **s strogo naredbo, da se uvede nad trgovskimi potniki najstrožja kontrola.** Po določilih obrtnega zakona smejo trgovski potniki obiskovati — in sicer le z vzorci — samo **trgovce dotične stroke** in to samo zunaj njihovega obrata, zasebnika pa tudi samo z vzorci na predhodni posebni poziv pri firmi. Vsako trgovanje, ki bi nasprotovalo predpisom, je neveljavno. Po tozadevni banski naredbi naj bo kazensko postopanje čim krajše in hitrejše in naj se **ev. zapleni tudi blago in najostreje postopa proti kršiteljem.**

Kr. banska uprava je k zgornji okrožnici dodatno odredila tudi **najstrožjo kontrolo nad krošnjarji.**

Da ne bo dvoma, opozarja banska uprava vnovič vsa sreska oblastva na predpise in odredbe o krajih v katerih je krošnjarjenje prepovedano, ter se v tej okrožnici posebno povdarja, da je v obmejnih srezih (pri nas kranjski in radovljiški) vsako krošnjarjenje s trgovskim blagom povsem prepovedano.

Na trgovcih in obrtnikih je sedaj ležeče, da gredo pri zatiranju nedovoljenega trgovanja trgovskih potnikov in krošnjarjev oblasti vsestransko na roke in **brezpogojno** naznanijo vsakega, ki bi kršil predpise in prodajal blago od hiše do hiše. S tema dvema okrožnicama je banska uprava pokazala, da umeva težnje sedanjega trgovstva in obrtništva.

Pri tej priliki opozarjamo oblast, da imajo **krošnjarji z manufakturnim blagom v Kranju stalno bivališče,** od koder se razkrope po vsej **Gorenjski,** obiščejo in oblezejo vsako hišo in celo urade in to brez zadržka. Ti krošnjarji delajo legalni trgovini ogromno škodo in brezdvomno prodajo **več manufakturnega blaga,** kakor **vse trgovine** na Gorenjskem. Zadnji čas se je tudi zelo razpaslo krošnjarjenje z galanterijskim blagom, katerega prodajajo celo krošnjarji iz duvanjskega, livanskega in imotskega sreza, katerim je krošnjarjenje v obmejnih srezih povsem zabranjeno. Trgovstvo, kakor obrtništvo gotovo z veseljem pozdravlja ukrep banske uprave in upa, da bode pri nas nedovoljenega krošnjarstva kmalu konec.

TRGOVINA IN OBRT.

„Nova trgovina" Glede prijave nove trgovine se obrnite na Vaše pristojno Združenje trgovcev potom katerega morate vložiti prošnjo na zbornico za TOI v Ljubljani. Katere priloge morate k tej prošnji priložiti Vam bodo pojasnili v pisarni Združenja trgovcev.

„N. C. manufaktura" Vaš obrtni list z manufakturnim blagom ste odložili pred enim letom, želite ga pa obnoviti a nimate za to usposobljenosti. Glede tega Vas opozarjamo na čl. 451 zakona o obrtih, ki pravi: „Osebe, ki so, preden stopi ta zakon v moč, upravičeno opravljale obrt, pa so prenehale ali ga prenehajo opravljati, smejo osnovati isti obrt na novo brez dokaza strokovne ali posebne izobrazbe po tem zakonu samo, če so opravljale dotični obrt prej najmanj dve leti in če prekinitev dela ni trajala dalj kot deset let, preden stopi ta zakon v veljavo".

Ker nam niso znane podrobnosti o Vašem prejšnjem izvrševanju manufakturne trgovine, Vam tudi ne moremo dati natančnih pojasnil k gornji določbi.

„K. L. gostilna" Za pridobitev gostilničarskega obrta se obrnite na Vaše pristojno „Gostilničarsko združenje". Poleg usposobljenosti se zahteva po čl. 77. zakona o obrtih točke 5 tudi mnenje od Vašega pristojnega gostilničarskega združenja glede potrebe, predno se izda dovolitev za osnovanje gostilničarske obrti.

„Ustavitev trgovanja" Ako ustavite trgovanje, to je prenehate izvrševati obrt trgovine, ne da bi odložili pooblastilo, Vas opozorjamo na čl. 172 zakona o obrtih, ki pravi, da kdor ustavi delo za leto dni, ga sme nadaljevati samo na osnovi nanovo izdane pooblastitve ali dovolitve. Prej izdano pooblastilo v teku enega leta, ako se ne izvršuje, ugasne in ga je treba vrniti sreski oblasti.

„Bolezen" Pred enim mesecem ste nastopili službo in zboleli. Pri tem Vas opozorimo na čl. 326 z. o., ki pravi, da imate pravico do plače za dobo 6. tednov brez ozira na to. da ste šele en mesec v službi.

IZ ORGANIZACIJ in DRUŠTEV

Občinska organizacija JNS v Kranju

Tajnik občinske organizacije v Kranju g. ing. Gros je prejel od glavnega odbora Jugoslovenske nacionalne stranke v Beogradu brzojavko sledeče vsebine:

„Glavni odbor proglaša listu naše organizacije u Kranju sa nosiocem gospodinom Cirilom Pircom kao zvaničnu listu naše stranke za varoš Kranj.

Predsednik Nikola Uzunović".

S tem sklepom glavnega strankinega odbora so ovržene neresnične trditve, s katerimi agitirajo pristaši g. dr. Šemrova, da je namreč tudi slednjega kandidatna lista strankina in nacionalna.

Iz sreske organizacije JNS

Sreski odbor Jugoslovenske nacionalne stranke v Kranju je imel dne 9. X. t. l. svojo odborovo sejo, ki se je vršila seveda v znamenju predstoječih občinskih volitev. Na predlog g. notarja Steva Šinka iz Škofje Loke, dopolnjen s predlogom sreskega tajnika, je sreski odbor soglasno sklenil: 1) da se ožjemu glavnemu odboru Jugoslovenske nacionalne stranke v Beogradu predlaga, da v smislu čl. 7 strankinega datuta izključi iz stranke odbornike občinske organizacije v Kranju gg. ing. Buliča Petra, Derča Ivana, Focka Maksa, Holy-a Zdenka, dr. Sabothy-a Bena in dr. Šemrova Frana, ker so se pregrešili proti discip

lini stranke in oškodovali njen ugled; 2) da se lista g. dr. Šemrova, na kateri kandidira 24 pristašev bivše SLS in katero je med 85 veljavnimi podpisniki predlagalo 60 izraziitih pristašev bivše SLS, proglasi kot naperjeno proti Jugoslovenski nacionalni stranki; 3) da se kandidatna lista g. župana Pirca Cirila proglasi kot edina službena kandidatna lista Jugoslovenske nacionalne stranke v Kranju. Poleg itak že znanega in dokazanega kršenja strankine discipline od strani imenovanih gospodov, se je na seji izneslo proti njim tudi obtežilno dejstvo, da so s svojim nedisciplinirani nastopom omogočili kandidature pristašev bivše SLS, kateri bi sami itak ne mogli postaviti kandidatne liste, ker je za sestavo potrebnih najmanj 108 podpisov, dočim je SLS dobila pri zadnjih občinskih volitvah v Kranju le 96 glasov. Nastop g. dr. Šemrova in njegovih pristašev je tudi zakrivil, da se funkcijonarji sreske organizacije vsled prezaposlenosti v mestu ne morejo dovoljno udejstvovati pri volilnem delu v srezu. Soglasno je bil tudi sprejet sklep, da se za občino Stražišče prizna kot edina službena kandidatna lista stranke ona g. župana Križnarja Antona, dočim se smatra listo g. Cirila Šifrerja kot protistrankino, ker so kandidatje na njej po veliki večini pristaši bivše SLS in se 8. XI. 1931 večinoma niso udeležili skupščinskih volitev. Za občino Predoslje je bila soglasno proglašena kot edina nacionalna lista ona z nosilcem g. Janezom Novakom, posestnikom iz Primskovega, zavrnjena pa kot protistrankina kandidatna lista g. Zabreta Ivana, ki obstoji po večini iz pristašev bivše SLS.

Sresko tajništvo prosi vse občinske organizacije, da v nedeljo 15. t. m. redno vsaj vsako uro od 9. ure dopoldne dalje poročajo o stanju, takoj po končanih volitvah pa o izidu volitev na telefonsko številko 5 Kranj.

— Lo — ko —:

Strelske družine.

(Naprošen sem od več strani, kakor tudi od g. urednika „Triglava“, naj kaj več napišem v svrho informacij in pojasnil o naših strelskih družinah, o njenih pokretih, namenih in pomenih, kaj smo in kaj hočemo, da tudi širša javnost našega kranjskega sreza zve o naših ciljih in idejah. Odločil sem se, da v kratkih izvlečkih in ev. presledkih napišem in opišem moja predavanja, ki sem jih imel v letošnjem letu na raznih krajih, sestankih in skupščinah strel. družin kot delegat ljublj. strelskega okrožja in sicer s preprostimi, vsakomur razumljivimi besedami, da bi si vsak čitalec, „ki je dobre volje“, utisnil vsaj glavne moje misli, ki so in bodo izražene v mojih skromnih vrsticah, v dušo in srce. Pri vseh mojih predavanjih in govorih o strelskih družinah me je vodila samo edina želja, da bi ves naš jugoslovenski narod bil končno združen v lepi slogi in sporazumu, brez vsakih verskih ali političnih spletkarij, da bi bili vsi naši državljani vsaj v okrepitvi naše prekrasne domovine edinstveni. Vse za blagor in korist naše kraljevine Jugoslavije).

Zgodovina bojev in sovraštva.

Bratje strelci! Življenje, bodisi človeško ali živalsko, bije večni boj z veliko materjo naravo. Vse človeštvo vodi kruto borbo za nadvlado zemeljskih dobrin, za zmago egoizma. Celotno živalstvo vodi borbo za obstanek proti živalstvu. Pa tudi na videz mirni, mrtvi naravi se hoče boja. Le opazujte jo ob prijetnem objemu pomladanskega sonca, ko se probuja! Na raznih gozdnih in travniških obronkih lahko vidimo, kako nevzdržno, silovito hočejo prve pomladanske cvetke na dan, v vsemirsko sončno svetlobo: zahtevajo svobode, razmaha po čim širši prostosti. V obliki prvih popkov pošiljajo svoje „patrulje“ na površje, ki nato — po ukazu narave — javljajo „glavnim podzemeljskim, koreninskim trupam“, razpoloženje in dih pomladne gorkote. Opazovali ste gotovo nestrpni teloh. Ko leži na zemlji še trda snežena, ledena skorja, ste ob brskanju gotovo našli skoro že razcvetel teloh. In kako veselo se rožica oddahne, ko jo nežno vzameš v roke in mu pokažeš sončno svetlobo. Ni to samo znak skorajšne pomladi, to je tudi znak bojevitosti, protinaravne odpornosti, saj hoče teloh takorekoč „z glavo skozi zid“. In tudi ostala živa in mrtva narava ni tako nedolžna, kot se nam na prvi pogled vidi. Občudujte vse rastline, žito na polju, cvetje na drevesih, domače in tuje živali, v vodi in na suhem, pa boste povsod našli znake bojev za obstanek, opazili boste lahko, kako kruto se bori narava sama za nekako gospodovalnost, nečimurnost, četudi za ceno lastne žrtve. Šele komaj dobro izleženo pišče že išče hrane za lačni želodček, še po materinem jajčecu dišeči petelinček že šopiri svoj grebenček in išče rivalov, a ko odrase v lepega petelina, ko mu gospodinja izroči v varstvo množico puik, pa dostikrat v sovražnem razpoloženju in bitkah pretaka tudi lastno kri. Če se tedaj vsa narava bori, če si živali iščejo sovražnikov in v stiki celo žrejo nasprotnike (primer roparske živali), kako in zakaj naj bi bil ravno človek izjema? Saj je narava — kot preje rečeno — večni boj, in tega boja seveda pametni in vsevedni in iznajdljivi človek ne sme mirno gledati. Glavne boje z naravo in človeštvom mora voditi on.

Boji so nam usiljeni, prirojeni, že po zgledih božanstva samega. V sv. pismu se bere, da je Bog prva dva človeka po svojem odposlancu angelju — ker sta jedla iz prepovedanega drevesa — s silo, z ognjenim mečem izgnal iz raja. In dalje: Kain je ubil Abela. Kralj Herod je dal pomoriti vse novorojence in sv. Janeza Krstnika. Zgodovina starega veka nam opisuje grozovite pokolje med Rimljani, Grki, Perzijci, Spartanci in dr. Znane so nam iz zgodovine 200 letne križarske vojne, 27-letna trojanska vojna, boji med patricijji in plebejci, ali boji za nadvlado v Sredozem. morju, drž. vojna med Pompejem in Cezarjem, boji z Germani, ali boji za časa preganjanja kristjanov po cesarju Dioklecijanu, ki je ukazal podreti vse krščanske cerkve ter zahteval od kristjanov, da darujejo poganskim bogovom. V rimskih katakombah, ki so merile nad 600 km, je pokopanih nad 3 milijone krstjanov. Rimski boji so oslabili šele 1.375 po Kr., ko se je pričelo znano preseljevanje narodov iz zapadno-rimskega cesarstva v času, ko so pridrli divji Huni iz Azije v Evropo. Tudi srednji vek izkazuje nešteto bojev. V sedanjem veku bi omenil slavno Kosovo polje, na katerem je padlo na tisoče naših najboljših sinov. Ali ono iz l. 1846, ali iz l. 1878! Koliko naroda je bilo pobitega v pretekli svetovni vojni od l. 1912. do 1919. Milijoni najhrabrejših sinov so padli kot žrtve vojne, a v zaledju so ljudje umirali od lakote. Pa kakor izgleda iz današnjega položaja, nekateri narodi, države še danes nimajo veselja prenehati z ubijanjem človeštva, beseda „razoroževanje“ jim je še vedno tujka. Ni jim še zadosti človeške krvi, žrtev in sirot. O, ko bi se našel Mesija in pomiril svet, da bi se prenehalo ogromno oboroževanje na vodi in suhem, da bi oznanjal in dosegel končni mir, ki so ga vsi narodi sveta tako potrebni in željni. Naj bi se nehalo večno sovraštvo med nami in vladala samo pravica, brez rožljanja z orožjem in žuganja s plinom . . .

Človek je in ostane samo človek, bojevit, predrzen in nepristopen za dobre nazore in pametne misli. Med bojevito človeštvo (sicer v ponižnejši meri) lahko prištevamo tudi naše vrste, naša mesta in vasi, naš slovenski narod. Gotovo je že kateri izmed bralcev občutil korajžo naših fantov na vasi, na svojih lastnih plečih? E, pa od „naprej obrnjenih fedrih“ ste tudi že čuli? In morda nisi ravno ti cenj. bralec že kedaj popihal v zatišje (s figo v žepu) pred slavnimi čestilci lepih deklet? Pa ono povest o „izpodneseni lojtri“ pod oknom mladega dekliča, ste gotovo že slišali? In ob času poljskih del, ob času mlatve, žetve, „tlačenja prosa“, ste najbrže že izkusili ali vsaj na večjo razdaljo videli bojaželjne mladeniče, če se je kdo iz sosedne fare le preveč približal izvoljenki njegovega srca? „Prežanje“ pri ženitvenih svatbah je tudi marsikateremu šlo do srca in krvi, radi proklete zavisti prevrečih prežarjev, pa tudi svatov. In naša detinska doba? Ali ni ves jok otroka namenjen le dosegi ciljev, ali ni nebogljeno dete cel junak svoje vrste, saj pokorava in po noči probuja celo hišo. V mladosti se je cenj. bralec gotovo šel tu pa tam „Mlade vojake“ ter streljal in sukal sabljico in se bridko bojeval z nasprotniki. Ali si ne želi vsako dete od Sv. Miklavža, da mu prinese vsaj puško? Otroku-šolarčku je najljubše orožje lok ali prača i. t. d. Iz vseh teh primerov sklepamo, da nam je boj prirojen, vcepljen že v mlado dušo naše nemirne narave, ter si vsled naše neomejene srboritosti lahko umijemo roke, kot Poncij Pilat. Odkar stoji svet, in dokler bo le ena živa stvarca na zemlji, se bo bil večni boj, narava, človeštvo in živalstvo se bo bojevalo.

(Dalje prihodnjič).

Program Radia Ljubljane od 15.—22. oktobra 1933.

Nedelja, 15. oktobra.

8·15: Poročila, 8·30: Gimnastika (Vrhovec Lojze), 9·00: Versko predavanje (dr. Gvido Rant), 9·30: Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve, 10·00: Predavanje za delavce, 10·30: Arije in dueti iz opere „Traviata“ pojeta gdč. Dragica Sokova in g. Jože Gostič, s spremljevanjem Radio orkestra, 11·30: Slovenska glasba, izvaja Radio orkester, 12·00: Čas, plošče, 16·00: Kmetijska ura (g. Jamnik), 16·30: Samospevi g. Marjana Rusa, 17·15: Magistrov šramel-trio, 20·00: Prenos operete iz Ljubljane, vmes čas in poročila, 23·00: Konec.

Ponedeljek, 16. oktobra.

12·15: Plošče, 12·45: Poročila, 13·00: Čas, plošče, 18·00: Gospodinjska ura: Gobe in njih priprava in konserviranje (ga. Svetelova), 18·30: Pesa, surovina za sladkor (prof. Pengov), 19·00: Plošče, 19·30: Radio orkester, 20·30: Prenos opere „Faust“ iz Beograda, vmes čas in poročila, 23·00: Konec.

Torek 17. oktobra.

11·15: Šolska ura: Higijensko predavanje, 12·15: Plošče, 12·45: Poročila, 13·00: Čas, plošče, 18·00: Otroški kotiček (Manca Komanova), 18·30: Plošče, 19·00: Francoščina (prof. Prezelj), 19·30: Položaj Slovencev ob vstopu v leto 1848 (Dostal), 20·00: Radio orkester (plesna glasba), 20·45: Slovenske narodne v ženskem tercetu, s spremljevanjem kitare pojo sestre Bogataj, vmes harmonika solo, g. Stanko, 21·30: Čas, poročila, 21·45: Radio-jazz, 22·30: Angleške plošče, 23·00: Konec.

Sreda 18. oktobra.

12·15: Plošče, 12·45: Poročila, 13·00: Čas, plošče, 18·00: Komorna glasba, Radio kvintet, 18·30: Radio orkester, 19·00: Religija pri prvobitnih narodih (Fr. Terseglav), 19·30: Literarna ura: Novejši francoski romani (M. Jarc), 20·00: Pevski koncert g. Julija Betetta, 20·45: Klavirski koncert g. Čerepnjina, vmes Radio orkester, 22·00: Čas, poročila, Radio-jazz, 23·00: Konec.

Četrtek, 19. oktobra.

12·15: Plošče, 12·45: Poročila, 13·00: Čas, plošče, 18·00: Otrok in učenje (Marija Kmetova), 18·30: Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj), 19·00: Srbohrvaščina (dr. Rupel), 19·30: Plošče po željah poslušalcev, 20·00: Glasbeno oblikoslovje (dr. Dolinar) ilustrirano z Radio orkestrom, 20·45: Klavirska harmonika, izvaja g. Breznik ml., 21·15: Pevski koncert ge. Zorke Levičnikove, 21·45: Čas, poročila, 22·00: Radio orkester, 23·00: Konec.

Petek, 20. oktobra.

11·15: Šolska ura: Pot gline do kamenite posode (Žabkar), 12·15: Plošče, 12·45: Poročila, 13·00: Čas, plošče, 18·00: Plošče 18·30: Kulturno predavanje, 19·00: Sokolstvo, 19·30: Izleti za nedeljo, 20·00: Prenos iz Zagreba, 22·00: Čas, poročila, Radio-jazz, 23·00: Konec.

Sobota, 21. oktobra.

12·15: Plošče, 12·45: Poročila, 13·00: Čas, plošče, 18·00: Plošče, stanje cest, 18·30: Zabavno predavanje (prof. Šest), 19·00: Ljudski nauk o dobrem in zlu (dr. Veber), 19·30: Zunanji politični pregled (dr. Jug), 20·00: Prenos iz Uniona: Koncert Trboveljskih slavčkov, pevskega zbora „Trboveljski zvon“ in pianista Cirila Ličarja, 22·00: Čas, poročila, plošče, 23·00: Konec.

V globoki žalosti naznanjamo, da je danes ob 9. uri dopoldne preminul naš nad vse ljubljeni soprog, oče in stari oče, gospod

FRANC LUKEŠ

gostilničar in posestnik

v 67-tem letu starosti. Pogreb dragega pokojnika bo v soboto 14. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Glavni trg 118 na tukajšnje pokopališče.

Kranj. 13. oktobra 1933.

Žalujoči ostali.

Vrtnarija A. LAP, Kranj

poleg Narodnega doma

nudi: šopke, razne košarice, velikocvetne krizanteme za okrasitev grobov ob prazniku Vseh svetnikov.

OTOMANE, modroce, divane in vse tapetniške izdelke Vam nudi **Viktor Tonejc** tapetnik. Kranj, v hiši g. Wendlinga.

MODNI KROJAŠKI ATELJE se priporoča za izdelavo vsakovrstne moške garderobe, kakor tudi plaščev, kostumov in oblek za dame. Najnovejši modni listi so v veliki izbiri vedno na vpogled.

JOSIP KOS KRANJ, ROŽENVENSKA 50.

Vsa tapetniška in sedlarska dela izvrši točno, solidno in poceni

IVAN JENKO

TAPETNIK IN SEDLAR, KRANJ PRI „JELENU“

MALI OGLASI

Kdor nudi ali išče službo, plača za vsako besedo 25 par. Najmanjši znesek je Din 5·— Vsi ostali oglasi se računajo po 50 par za vsako besedo. Najmanjši znesek pri teh oglasih je Din 8·— Znesek je treba plačati pri predaji naročila, oziroma vposlati v pismu obenem z naročilom. Za odgovor je treba priložiti Din 2·— v znamkah.

DREVESNIČARSKA ZADRUGA v Dorfarjih p. Škofja Loka ima za oddati veliko množino sadnega drevja vseh vrst sadnega izbora. Zahtevajte cenik.

PRODAM HIŠO, dvostanovanjsko v bližnji okolici Kranja. Naslov v upravi lista.

Za konzorcij „Triglava“ Franc Luznar, urejuje Ivan Fugina, za tiskarno „Sava“ Nikola Stokanović, vsi v Kranju.